

Ярослав-Франтишек-Юлиус Вешин (Jaroslav Věšín)

е чешки художник, майстор живописец, един от ярките представители на художествения елит в Европа, който трайно свързва живота си с България. Живее и твори в Родината ни, и е сред създателите на българското изобразително изкуство в края на XIX и началото на XX век.

Започва да учи в Пражката художествена академия, но през 1881 г. се прехвърля в Художествената академия в Мюнхен. След дипломирането си живее и твори в Мюнхен и в Словакия, като създава предимно картини, свързани със селския бит. Ярослав Вешин пристига в България през 1897 г. по покана на министъра на Народната просвета Константин Величков. До 1904 г. е преподавател в Държавното рисувално училище (днес Национална художествена академия) и твори предимно в областта на битовата живопис – основна тема в творчеството му от този период е животът и трудът на българския селянин. През 1904 г. постъпва като художник към Министерството на войната и, макар че не изоставя останалите теми, става известен с шедьоврите си в баталната живопис. По време на Балканската война (1912 – 1913) е военен художник с чин полковник. Той е единственият, който се числи като „военен художник“ към Главната квартира. Ярослав Вешин умира внезапно на 9 май 1915, поради което някои от картините му остават недовършени.

Ярослав Вешин – чехът с българска душа

На 10 май, в галерията на Българския културен институт в Прага бе открита изложбата „Ярослав Вешин (1860 – 1915)“. Събитието се организира в партньорство с Посолството на Република България и Националния военноисторически музей – София, с подкрепата на Министерството на културата на Република България, а на вернисажа присъстваха г-н Лъчезар Петков, извънреден и пълномощен посланик на България в Чешката република, доц. д-р Соня Пенкова, директор на НВИМ, родственици на Ярослав Вешин, представители на дипломатически мисии и културни институции, на българската общност в чешката столица.

Родствениците на Ярослав Вешин

Ярослав Вешин е от групата чешки творци, които влизат рано в българската история и остават в нея завинаги. Изложениите в Галерията на БКИ 8 оригинални композиции и портрети са създадени в периода 1906 – 1914 г. и са толкова ярки, живи и пълнокръвни, че зрителят придобива усещането, че само, ако направи една крачка, ще стане част от сюжета. Част от платната представят парадно-официалната част, съпътстваща живота на офицерите от Българската армия, разкриват духовния климат и колорит. По времето, когато са рисувани, българската армия е във възход и всичко изглежда импозантно – за тази невероятна точност допринася факта,

че Вешин е художник към Министерството на войната и близък с царското семейство. Униформите, оръжията и лицата са автентични, и са своеобразен разказ за своето време. Друга част от картините свидетелстват за преживяното и изстраданото в Балканските войни. Творбите запечатват реализма на живота на фронта и дават среща на мирния живот и войната, парадността и жестокостта, блясъка и покрусата. Художникът преживява сам военните действия и за него войната е зло, на което човек трябва да се противопостави – това отрицание намира отражение в последните му творби, които, за разлика от ярките парадно-официални платна, са черно-бели. Въпреки техния привидно съдържан документален

характер, те носят психологизъм и творческа мъдрост.

Символичното завръщане на Ярослав Вешин в родна Чехия бе безспорно значим факт, за чиято организация Българският културен институт в Прага влага много труд,

скри удоволствието си, че може да открие подобна изложба, защото тя ще съдейства за задълбочаване на културните връзки между България и Чехия. Той сподели, че Вешиновите картини го връщат към детството му, когато се е възхищавал на една него-

почна словото си доц. д-р Соня Пенкова. Връзката му с нашия музей е изключително силна, въпреки че той умира една година преди официалното му откриване. Когато възниква идеята да бъде създаден и се обсъжда къде да се подредят вече събраните експонати, Вешин предлага своето ателие. Първата световна война нарушава много планове, включително и този, но НВИМ остава завинаги дом на неговите творби“.

Значимото културно събитие бе отразено с два репортажа на Българската национална телевизия и с репортаж, излъчен от Чешкото национално радио, в предаването „Между нас“. В него г-жа Милена Вешинова, чийто дядо е бил братовчед на Ярослав Вешин, споделя как стига до откритието, че има толкова известен родственик. След смъртта на родители ѝ, тя решава да направи родословно дърво, защото тяхната фамилия се среща много рядко в Чехия – съществуват само 15 мъжки и 26 женски фамилии Вешин. Така, в процеса на работата, г-жа Вешинова установява, че в техния род е имало толкова талантлив художник. Българската национална телевизия излъчи два репортажа на журналистката Анна Ангелова – за самата изложба и за непознати на българската публика картини на „ранния“ Вешин, съхранявани в Националната галерия в Прага.

Тържественото откриване на изложбата бе обогатено и с представяне на триезичен каталог (български, чешки и английски език), който е реализиран в партньорство с редица чешки галерии – Националната галерия в Прага, Западночешката галерия в Пилзен, Художествената галерия в Острава, Моравската галерия в Бърно, както и Моравския регионален музей и замъка Малеч. Книгата представя, освен познатите Вешинови творби, 27 платна, непоказвани пред публиката. Пълна, богата и всестранна е информацията за живота на знаменития художник – от членството му в различни сдружения, през лични снимки и подробна информация за живота му в България, до творческия процес и промените, настъпващи в него. За каталога г-жа Милена Вешинова споделя, че той е неопценимо съкровище, което ще обогати познанията ѝ за знаменития ѝ родственик. ♦

енергия и усилия. Според г-жа Галина Тодорова, директор на БКИ, това събитие е важна част от програмата в рамките на Българското председателство на Съвета на Европейския съюз. Посланик Лъчезар Петков не

ва литография, изложена на видно място в дома на неговия дядо. „Националният военноисторически музей в София притежава най-голямата сбирка от творби на Ярослав Вешин, както живопис, така и графика, за-